Nr 175.

Godkänd av första kammaren den 16 maj 1929.
Godkänd av andra kammaren den 16 maj 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av riksdagens år 1928 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928.

(Statsutskottets utlåtande nr 94.)

Till Konungen.

Efter prövning av vad riksdagens nästlidet år församlade revisorer rörande verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 uti avgiven berättelse anmält samt vederbörande verk och myndigheter uti däröver avgivna förklaringar hos Eders Kungl. Maj:t andragit, får riksdagen i nedan nämnda ärenden anföra följande.

1:o)

Anstånd med avsked för befattningshavare, som åtnjuta sportelinkomst eller ersättning därför.

Under justitiedepartementet, § 1, hava revisorerna upptagit till behandling frågan om anstånd med avsked för aktuarien i Svea hovrätt G. Liliequist, vilken åtnjutit avlöning enligt den vid 1876 års riksdag fastställda lönestaten och av hovrätten medgivits rätt att kvarstå i sin befattning efter uppnådda 65 levnadsår. (Del I sid. 4—6).

Efter att hava meddelat vissa uppgifter rörande Liliequists löneförmåner och den ersättning för mistad sportelinkomst, som tillerkänts honom, hava revisorerna anfört följande.

»Revisorerna vilja icke bestrida, att i särskilda fall med hänsyn till befattningshavarens enskilda intressen billighetsskäl kunna föreligga av den art, att anledning kan finnas att tillmötesgå befattningshavarens önskan att få kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder. Den omständigheten, att Liliequist, sedan genom 1910 års lönereglering den av honom innehavda

befattningen med hänseende till de med densamma förbundna inkomsterna kom i en ogynnsammare ställning än förut, kvarstod å den för honom vida fördelaktigare lönestaten av år 1876 synes emellertid snarare tala mot än för ett medgivande av rätt att kvarstå utöver pensionsåldern. I varje fall synes dylikt medgivande icke hava bort lämnas med annan förutsättning än att Liliequist erbjudit sig att av sin sportelinkomst avstå så mycket, att den behållna inkomsten av tjänsten komme att motsvara allenast de med densamma enligt nu gällande lönestat förenade löneförmånerna.

Det förefaller revisorerna, som om särskilt med hänsyn till kommande lönereglerings för befattningshavare, vilka åtnjuta sportelinkomster, sådana ändringar i gällande bestämmelser borde vidtagas, att frågor om anstånd med avsked för tjänstemän, som kvarstå å gammal stat och därvid bibehålla sportler eller tillerkänts ersättning därför, alltid skola underställas Kungl. Maj:ts prövning.»

Förklaring har avgivits av Svea hovrätt (Del III sid. 3), som anfört följande.

»Hovrättens beslut att låta anstå med avsked för Liliequist är grundat på den uppfattning, att Liliequists kvarstannande i tjänst vore önskvärt ur det allmännas synpunkt, en uppfattning, vartill hovrätten kommit på grund av sin kännedom om Liliequists tjänstgöring och i det hela om personalförhållandena i hovrätten. I detta sakläge har hovrätten icke ansett sig kunna eller böra med Liliequist underhandla om de ekonomiska villkoren för hans kvarstannande.»

Vad i detta ärende förekommit, har bibringat riksdagen den uppfattningen, att anstånd med avsked för befattningshavare, som uppbär sportler eller ersättning därför, bör beviljas allenast efter prövning av Eders Kungl. Maj:t. Härigenom torde vinnas, att spörsmål av denna art bliva enhetligt behandlade, och att de personliga hänsyn, som kunna förefinnas, icke få göra sig för mycket gällande.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte utfärda föreskrift därom, att samtliga frågor rörande anstånd med avsked efter uppnådd ålder, då skyldighet föreligger att från tjänsten avgå, för befattningshavare, som åtnjuta sportler eller ersättning därför, skola prövas av Eders Kungl. Maj:t.

2:o)

Repslagarbanan å flottans varv i Karlskrona.

Under försvarsdepartementet, § 14, hava revisorerna behandlat frågorna om bokföring av inkomster och utgifter samt kalkylerandet av priserna vid repslagarbanan å flottans varv i Karlskrona. I samband härmed hava revisorerna i sin berättelse intagit följande skrivelse från marinförvaltningen till varvschefen i Karlskrona.

»Kungl. marinförvaltningen vill härigenom anmoda eder att för driften vid repslagarbanan från och med den 1 juli innevarande år upplägga en

särskild titel, benämnd S 178: 'Repslagarverkstaden i Karlskrona', å vilken titel verkstadens samtliga inkomster och utgifter skola bokföras.

Såsom inkomster skola upptagas alla influtna ersättningar för å verkstaden tillverkade varor.

Såsom utgifter skola upptagas alla kostnader för verkstadens underhåll — utom underhåll av byggnader — och drift, såsom avlöningar, materialier för tillverkningen, maskiner och redskap m. m., transporter samt övriga utgifter som kunna hänföras till driftkostnader.

Vid verkstaden tillverkade varor inlevereras till materialförrådet. Ersättning härför beredes verkstadens titel omföringsvis från materialförrådets titel enligt vederbörligen fastställda priser.

Dessa priser fastställas av eder för ett år i sänder men kunna, om så skulle visa sig erforderligt, under året höjas eller sänkas. *Vid kalkylerandet av priserna iakttages, att inkomsterna å verkstadens titel ej blott skola balansera de löpande utgifterna utan jämväl kunna bestrida kostnaderna för eventuella förbättringar och efter kungl. marinförvaltningens prövning även utvidgningar av verkstaden.*

Utlämningspriserna fritt materialförrådet fastställas av eder i vanlig ordning.»

Revisorerna hava därefter anfört följande.

»Enligt vad revisorerna inhämtat var självkostnadspriset för vid verkstaden tillverkat tågvirke av olika slag under budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 respektive 226,606 kronor 79 öre och 189,621 kronor 31 öre. Efter de priser, som debiterats vid utlämning av tågvirke från allmänna materialförrådet, utgjorde värdet av nämnda tillverkning respektive 287,526 kronor 84 öre och 240,625 kronor 53 öre. Verkstadens vinst kom härigenom att uppgå till respektive 60,920 kronor 5 öre och 51,004 kronor 22 öre. För verkstadens räkning hava under år 1928 anskaffats maskiner till ett sammanlagt värde av 32,979 kronor 28 öre. Vidare hava kostnaderna för ändringsarbeten å verkstaden under de senaste åren uppgått till sammanlagt 5,900 kronor. Kostnaderna för inköp av maskiner samt vidtagna ändringsarbeten å verkstaden hava bestritts av den vinst, som uppkommit å verkstadens tillverkning.

Det tillvägagångssätt, som av marinförvaltningen anvisats för priskalkyleringen, har medfört, att avsevärda nyaanskaffninar för repslagarbanans räkning kunnat ske utan att frågan härom behövt underställas riksdagen. Med en mera allmän tillämpning av en dylik metod skulle uppenbarligen utan möjlighet till kontroll eller närmare prövning från riksdagens sida myndigheter, som bedriva tillverkning av förnödenheter för statens räkning, kunna i stor utsträckning vidtaga dispositioner, vilka medföra betydelsefulla ekonomiska konsekvenser för statsverket, då ju de kalkylerade priserna i det hela mer eller mindre bliva beroende av vederbörandes godtyckliga bestämmande. Frågan har ur principiell synpunkt synts revisorerna så viktig, att de ansett sig böra fästa riksdagens uppmärksamhet på vad i denna sak förekommit.»

Förklaring har avgivits av marinförvaltningen (Del III sid. 30—32), som anfört följande.

»Det anmärkta tillvägagångssättet för priskalkylering, som angives i marinförvaltningens skrivelse den 5 juni 1926 till varvschefen vid flottans

station i Karlskrona, torde böra ses i samband med tendensen att göra varvsdriften i möjligaste mån ekonomisk efter 'självhushållningsprincipen' såsom framhållits av flottans organisationssakkunniga i den 21 juni 1926 avgivet 'Betänkande och förslag', där å sid. 42 bland annat anföres: 'För att i övrigt kunna följa det ekonomiska utbytet av nu omhandlad tillverkning samt med hänsyn till prissättningen vore det enligt de sakkunnigas mening lämpligt, om föreskrifter utfärdades därom, att repslagarbanans alla omkostnader och ersättningar för tillverkade produkter bokfördes å särskild titel på samma sätt som nu sker vid kraftcentralen och som — — — förordats i fråga om ekipagedepartementets transportrörelse'. Dylika bestämmelser tillämpas även vid marinens centrala beklädnadsverkstad och korvfabriken i Karlskrona, oljefabriken å Karlskrona varv samt tvättinrättningarna å Rindön, i Stockholm och i Karlskrona.

Dessa bestämmelser innebära bland annat, att priserna skola så beräknas, att inkomsterna ej blott balansera de löpande utgifterna utan jämväl skola vara så beräknade, att erforderliga förbättringar och moderniseringar av respektive inrättning skola kunna av titeln bestridas.

Efter därtill erhållet nådigt medgivande, beordrades personal från varvet i Karlskrona att företaga en studieresa till England och Tyskland för att därstädes inhämta kunskap om vid repslageri numera använda maskiner och arbetsmetoder m. m.

På grund av de erfarenheter, som under ovan angivna studieresa vunnits, inlämnade varvschefen vid flottans station i Karlskrona den 19 oktober 1927 förslag och kostnadsberäkning för modernisering av repslagarbanan. Detta förslag godkändes av marinförvaltningen den 26 oktober 1927, och i samband härmed fastställdes viss förenkling i driften och standardisering vid tillverkning av tågvirke, allt i syfte att förbilliga detsamma.

Enligt från varvschefen vid flottans station i Karlskrona infordrad och av honom den 31 januari 1928 avgiven uppgift angående kostnaden för tillverkning av tågvirke enligt då vid flottans repslagarbana använd handmetod ävensom beräknad kostnad för motsvarande tillverkning efter verkställd modernisering av banan beräknades, att vinsten i fråga om tillverkningen av marinens årsbehov av tågvirke efter moderniseringen skulle uppgå till cirka 45,000 kronor. En modernisering av banan måste således anses fullt befogad.

Sedan ovannämnda modernisering av repslagarbanan under hösten 1928 blivit genomförd, har varvschefen vid flottans station i Karlskrona uti en den 4 januari 1929 avgiven skrivelse i ärendet anfört, dels att införandet av maskinell drift även medfört en minskning av antalet arbetare från 13 till 7, vilket utgör en minskning i årlig avlöningskostnad med 20,568 kronor eller ej mindre än 45 procent av tidigare utgående avlöning, dels ock att verkställda beräkningar givit vid handen, att den prisreduktion å tågvirke, som bliver en direkt följd av verkstadens modernisering, kan beräknas komma att uppgå till 18 procent av nu gällande priser.

De av riksdagens revisorer angivna vinstbeloppen vid verkstaden, respektive 60,920 kronor 5 öre och 51,004 kronor 22 öre, för budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 äro, enligt varvschefens uppgift, ej överensstämmande med vad varvskontorens titelböcker utvisa eller 27,992 kronor 52 öre och 19,725 kronor 76 öre för respektive år, varvid beträffande sistnämnda belopp är att märka, att här frånbragits utbetalda förskott å kontraherade maskiner med cirka 9,000 kronor.

Framhållas må, att största delen av det tågvirke, som tillverkas vid

ifrågavarande repslagarbana, användes av flottans fartyg vid desammas översyn, utrustning och förläggning i beredskap, och bestridas kostnaderna för tågvirkets tillverkning alltså huvudsakligen av anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.

Arbetsmaskiner i allmänhet måste tid efter annan ersättas med nya och modernare. Inom privatindustrien är det vanligt att räkna med en 10-årig avskrivningstid för arbetsmaskiner. Å flottans varv blir användningen i regel vida längre — det finnes maskiner som hållit i 30 à 40 år. I det ordinarie anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. avses i regel ett belopp till anskaffning av maskiner i stället för förslitna eller omoderna sådana. I kostnadsberäkningarna för varje större nybygge eller nyanskaffning, som utföres av marinen själv, vare sig det gäller fartyg, befästningar eller visst materiel, såsom t. ex. torpeder, ingår anskaffning av för dess utförande speciella arbetsmaskiner m. m.

Endast då maskinanskaffning, på grund av att underhållsanslaget ej därtill kunnat lämna tillgång, måst eftersättas, har hemställan om beviljandet av särskilda medel för anskaffning av maskiner i större omfattning gjorts.

Det nu tillämpade förfaringssättet, varigenom kännedom om självkostnaden för denna del av varvsdriften kan erhållas, ansluter sig till samma ekonomiska grunder, som tillämpas vid enskilda företag på motsvarande områden och torde sålunda vara i överensstämmelse med av riksdagen vid upprepade tillfällen framhållna önskemål.

Av här ovan lämnade uppgifter framgår således:

att det ur såväl freds- och krigsberedskapssynpunkt måste anses nödvändigt, att flottan själv tillverkar sitt behov av tågvirke;

att uppläggandet av särskilda titlar, som av organisationssakkunniga påyrkats, är av behovet påkallat för att kunna följa det ekonomiska utbytet av tillverkningen; samt

att moderniseringen av den maskinella utrustningen vid repslagarbanan medfört betydande minskning i tillverkningskostnaderna för marinens tågvirke.»

Riksdagen vill erinra om att 1927 års riksdag hos Eders Kungl. Maj:t anhållit, att sådana åtgärder beträffande marinförvaltningens medelsbokföring måtte vidtagas, att samtliga av marinförvaltningen disponerade riksstatsmedel komme att upptagas i budgetredovisningen samt att det tillämpade förfaringssättet med uppläggande av särskilda fondtitlar för dylika medel för framtiden upphörde. Med hänsyn till vad som förekommit i nu förevarande ärende, har riksdagen ansett nödvändigt, att särskilda grunder för redovisningen av inkomster och utgifter vid marinens verkstäder ävensom för den ekonomiska förvaltningen i övrigt vid dessa verkstäder av Eders Kungl. Maj:t fastställas. Härvid bör tillses, att utlämningspriserna för tillverkad materiel m. m. icke må bestämmas på sådant sätt, att dessa priser innefatta beräknade kostnader jämväl för utvidgning av verkstadsdriften. Frågor av denna art böra alltid underställas riksdagens prövning, och den till marinförvaltningens disposition ställda delen av underhållsanslaget bör icke tagas i anspråk för dylika utgifter. Vid prissättning bör däremot givetvis hänsyn tagas till den förnyelse av arbetsmaskiner m. m., som är nödvändig för driftens uppehållande i den omfattning, som erfordras för tillgodoseende av varvets behov och som i övrigt betingas av dess rationella bedrivande.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte fastställa grunder för handhavandet av den ekonomiska förvaltningen och redovisningen vid marinens verkstäder.

3:o)

Ersättning för eldning och skötsel av värmeledningarna i länsstyrelsernas lokaler.

Under socialdepartementet, § 23, hava revisorerna meddelat, att de vid sin granskning av länsstyrelsernas räkenskaper uppmärksammat, hurusom ersättning för eldning och skötsel av värmeledningarna i länsstyrelsernas lokaler utgått efter mycket växlande grunder, varjämte revisorerna lämnat vissa uppgifter till belysande av denna iakttagelse (Del I sid. 58—60).

I anslutning härtill hava revisorerna gjort följande uttalande.

»Av det anförda framgår, att ifrågavarande ersättningar fastställts i vissa fall av Kungl. Maj:t, i andra fall åter av vederbörande länsstyrelse. Vid beräknandet av ersättningens storlek hava även olika grunder tillämpats. Det synes revisorerna förtjänt övervägas, om ej fastställandet av dessa ersättningar kan ske efter något mera enhetliga normer. Därjämte torde böra undersökas, huruvida icke åt länsstyrelsernas ordinarie vaktmästarpersonal kan i större omfattning än hittills anförtros bestyret med värmeledningarnas eldning och skötsel, även om härför skulle behöva utgå någon mindre gottgörelse utöver ordinarie avlöningen. Självklart måste då skälig hänsyn tagas till annan nuvarande innehavare av sysslan. Slutligen vilja revisorerna ifrågasätta, huruvida anslagen för tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg lämpligen böra tagas i anspråk för utgifter, varom här är fråga.»

Förklaring i ärendet har avgivits av statskontoret ävensom av vissa länsstyrelser (Del III sid. 65—177).

Statskontoret har därvid anfört följande.

»Revisorerna hava ansett, att det borde tagas i övervägande, om ej fastställandet av ersättningar för skötsel av värmeledningarna i länsstyrelsernas lokaler kunde ske efter något mera enhetliga normer än hittills varit fallet, ävensom uttalat sig för en undersökning, huruvida icke åt länsstyrelsernas ordinarie vaktmästarpersonal kunde i större omfattning än för närvarande äger rum anförtros sagda bestyr.

Statskontoret finner i likhet med revisorerna lämpligt, att en utredning av nämnda spörsmål kommer till stånd, och vill i sådant avseende för närvarande endast framhålla, att för verkställande av en dylik utredning länsstyrelserna torde böra anbefallas att inkomma med för densamma erforderliga uppgifter.

Vidkommande det av revisorerna jämväl framförda spörsmålet, huruvida anslagen för tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg lämpligen böra tagas i anspråk för utgifter, varom här är fråga, vill statskontoret för sin del göra gällande, att — med hänsyn till att nu omhandlade ersättningar synas böra så tillmätas, att de utgöra full gottgörelse för de bestyr, för vilka de utgå, och i betraktande av deras natur av expensutgifter — till-

fällig löneförbättring eller dyrtidstillägg icke torde böra å dem utbetalas. Även ur redovisningssynpunkt synes för övrigt lämpligast, att ifrågavarande ersättningar komma att belasta allenast vederbörande anslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.»

I likhet med statskontoret finner riksdagen det lämpligast, att ersättningarna för eldning och skötsel av värmeledningarna i länsstyrelsernas lokaler så tillmätas, att de utgöra full gottgörelse för de bestyr, för vilka de utgå, ävensom att kostnaderna för framtiden bestridas av vederbörliga anslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att för framtiden samtliga kostnader för eldning och skötsel av värmeledningarna i länsstyrelsernas lokaler bestridas av vederbörliga expensanslag.

4:o)

Landsfiskalernas och deras exekutionsbiträdens medelsförvaltning.

Under socialdepartementet, § 24, hava revisorerna lämnat vissa uppgifter rörande landsfiskalernas och deras exekutionsbiträdens medelsförvaltning ävensom rörande de förskingringar av medel, som under de senaste åren inträffat vid nämnda förvaltning (Del I sid. 60—86).

I samband härmed hava revisorerna gjort följande uttalande.

»Revisorerna hava genom den föregående redogörelsen velat giva en sammanfattande framställning av och närmare belysa de synnerligen svåra missförhållanden, som framträtt inom här berörda del av fögderiförvaltningen. Av redogörelsen framgår att under de sista tio åren icke mindre än 31 landsfiskaler och 43 fjärdingsmän blivit beträdda med förskingringsbrott, avseende, såvitt hittills kunnat fastställas, en så betydande summa som 1,234,456 kronor. I flertalet fall hava förskingringarna pågått under en längre följd av år utan att upptäckas vid verkställda inventeringsförrättningar.

Det är enligt revisorernas mening en angelägenhet av högsta vikt, att statsmakterna snarast möjligt vidtaga åtgärder, ägnade att förhindra ett upprepande av dylika oegentligheter. Saken synes desto mera allvarlig som den berör en kår av funktionärer, vilken har en del av statens rättsvårdande uppgifter på sin lott och på vilken därför de största fordringar i fråga om redbarhet böra kunna ställas.

Medgivas må att det icke är någon lätt sak att komma tillrätta med denna fråga. Stor vikt ligger otvivelaktigt i själva rekryteringen av kåren, så att de tillsättande myndigheterna lägga sig vinn om att till ifrågavarande uppdrag utse endast sådana, vilkas personliga kvalifikationer fylla måttet. En sådan prövning blir dock alltid mer eller mindre beroende av subjektiva omdömen. Huvudvikten kommer därför att ligga på beskaffenheten av den kontroll, som utövas å dessa befattningshavares förvaltning. Men att utfinna ett kontrollsystem, som under alla förhållanden fungerar effektivt, är förbundet med stora svårigheter, särskilt i betraktande av att det här gäller en mycket omfattande uppbördsverksamhet, som dessutom

avser medel av flera olika slag, för vilka vederbörande har att redovisa på skilda håll och i olika ordning.

Behovet av en bättre kontroll synes emellertid klart ådagalagt. De kontrollföreskrifter i avseende å landsfiskalers och deras exekutionsbiträdens medelsförvaltning, som infördes i samband med 1917 års fögderiförvaltningsreform, hava enligt vad ovanstående utredning visat icke varit tillräckliga att förebygga tillgrepp av de medel, som vederbörande i tjänsten omhänderhava. Senare hava visserligen vissa nya kontrollföreskrifter meddelats, innefattande huvudsakligen föreskrifter om användande av postgiro, redovisningsräkningar mellan utmätningsmannen och exekutionsbiträdena samt särskilda indrivningskvitton. Men ej heller detta har varit tillfyllest. Särskilt torde beträffande möjligheten att kontrollera indrivningen och redovisningen av kommunalutskylder de nuvarande bestämmelserna vara otillfredsställande. De av revisorerna meddelade uppgifterna angående av landsfiskaler och deras exekutionsbiträden förskingrade medel utvisa även, att de förskingrade tjänstemedlen till större delen utgjorts av kommunalutskylder. De nu gällande kontrollbestämmelserna i fråga om kommunalutskylder inskränka sig i huvudsak till föreskriften om årliga inventeringar genom landsfogden (§ 11 i landsfogdeinstruktionen), då granskning skall äga rum på grundval av hos utmätningsman tillgängliga handlingar. Då inventeringsförrättaren icke på förhand haft tillgång till restlängderna, står honom något fullständigt och tillförlitligt kontrollmaterial ej till buds. Han har allenast att tillgå det material, landsfiskalen ställer till hans förfogande, varför falsarier, som dolts genom oriktiga anteckningar, icke kunna upptäckas annat än genom en tillfällighet.

För att uppnå en mera betryggande kontroll i nu nämnda hänseende torde kunna ifrågasättas, huruvida icke bestämmelsen i § 2 av restindrivningsförordningen, varest uppbördsman av kommunalutskylder ålägges att, då framställning om indrivning av sådana medel sker hos utmätningsman på landet, till länsstyrelsen lämna skriftlig uppgift om restlängdernas summa, borde utbytas mot föreskrift, att avskrift av restlängden skall överlämnas till länsstyrelsen. Utmätningsman, som nu översänder redovisning av influtna utskylder jämte hindersbevis direkt till den kommunala uppbördsmyndigheten, skulle i stället vara skyldig översända redovisningsförteckningen till länsstyrelsen, där anteckning om influtna belopp eller redovisning genom hindersbevis skulle äga rum i länsstyrelsens exemplar av restlängden. Vid förteckningen borde i sådant fall såsom verifikation fogas dels girobesked rörande den kontanta redovisningen och dels hindersbevis, som åberopas. Denna förteckning jämte hindersbevis skulle av länsstyrelsen, sedan anteckning om uppgifterna på angivet sätt ägt rum, tillställas vederbörande kommunala uppbördsmyndighet. Genom en sådan anordning torde vinnas, att länsstyrelsen beredes möjlighet att, liksom beträffande kronoutskylder, hos vederbörande efterhöra orsaken till att utskylder icke redovisats inom stadgad tid eller med andra ord länsstyrelsen skulle härigenom bliva ett verkligt kontrollorgan jämväl beträffande indrivningen och redovisningen av kommunalutskylderna. Inventeringsförfarandet beträffande dessa utskylder skulle vidare bliva mera verksamt, då länsstyrelsens kontrolluppgifter skulle kunna jämföras med utmätningsmannens anteckningar.

Även i andra hänseenden än ovan berörts synes det nuvarande inventeringsförfarandet lida av bristfälligheter. Revisorerna hava särskilt lagt märke till att i ett flertal fall de årliga inventeringarna förrättats vid samma tidpunkt av året samt att vederbörande landsfiskaler i vissa fall erhållit

underrättelse ett par dagar i förväg om den förestående inventeringen. Härigenom har möjliggjorts för landsfiskalen att till täckande av gjorda förskingringar överflytta medel från de olika räkningar, varöver han disponerat, till sin egen tjänsteräkning eller ock upplåna vad som för tillfället erfordrats. Det torde vara uppenbart, att en inventerings värde vid ett dylikt förfaringssätt högst väsentligt förringas. En förutsättning för att inventeringen hos en utmätningsman skall bliva av åsyftad betydelse måste även vara, att inventeringen sker efter viss uppgjord plan. Av de inventeringsprotokoll, revisorerna haft tillfälle att taga del av, framgår emellertid, att i flera fall så ingalunda varit fallet. Det synes därför revisorerna nödvändigt, att detaljerade och tydliga föreskrifter meddelas, huru inventering hos landsfiskal och annan utmätningsman skall äga rum.

I regel förrättas inventeringarna av vederbörande landsfogde. Denne är emellertid ofta av andra göromål hindrad att, såsom önskligt vore, följa landsfiskalernas månatliga redovisningar till länsstyrelserna och jämväl i övrigt handläggningen av uppbörds- och redovisningsväsendet hos länsstyrelsen. Även härutinnan är en ändring erforderlig, så att inventeringarna komma att handhavas av personer, vilka varit i tillfälle att taga närmare kännedom om det sätt, varpå landsfiskalen fullgjort sin berörda redovisningsskyldighet.

Det har väckt revisorernas uppmärksamhet, att vederbörande länsstyrelser icke alltid i sådana fall, då vid inventering särskilda erinringar blivit framställda beträffande medelsförvaltningen, vidtagit effektiva åtgärder för vinnande av rättelse rörande anmärkta förhållanden eller låtit mera ingående undersöka landsfiskalens förvaltning. Ej heller synas extra inventeringar hava anbefallts i den utsträckning, som varit påkallad med hänsyn till vid tidigare inventeringstillfällen yppade missförhållanden och gjorda anmärkningar i fråga om redovisning och förvaltning.

En fråga, som även synes vara förtjänt att övervägas, är, om ej i likhet med vad som i det nya polisreglementet är stadgat i fråga om fjärdingsmän, skyldighet borde åläggas landsfiskaler att ställa säkerhet för omhänderhavda medel. Genom en sådan anordning skulle statsverket, som har att gentemot kommuner och enskilda bära det ekonomiska ansvaret för medlens förvaltning, skyddas mot förluster. Men därjämte torde skyldigheten att prestera en dylik säkerhet medverka till att ifrågavarande poster i regel komme att besättas med personer, utmärkta för samvetsgrannhet, ordning och reda i ekonomiska frågor.

Emellertid får vid övervägandet av denna fråga å andra sidan icke förbises de konsekvenser med avseende å övriga redogörare av allmänna medel, som nyssberörda anordning möjligen kan föra med sig.

I det föregående hava revisorerna berört allenast några av de punkter, där en ändring av den nuvarande ordningen är trängande. Det föreliggande spörsmålet tarvar emellertid en ingående utredning, som utan dröjsmål bör komma till stånd. På grund härav hava revisorerna velat påkalla riksdagens särskilda uppmärksamhet å denna fråga.»

Förklaring har avgivits av riksräkenskapsverket och länsstyrelserna (Del III sid. 65—179).

Riksräkenskapsverket har därvid anfört följande.

»I sitt uttalande framhålla revisorerna bland annat, att varken de kontrollföreskrifter, som infördes i samband med 1917 års fögderiförvaltningsreform, eller de på senare tid meddelade, innefattande huvudsakligen före-

skrifter om användande av postgiro, redovisningsräkningar mellan utmätningsmannen och exekutionsbiträdena samt särskilda indrivningskvitton, hava varit tillfyllest. Särskilt torde, anföra revisorerna vidare, beträffande möjligheten att kontrollera indrivningen och redovisningen av kommunalutskylder de nuvarande bestämmelserna vara otillfredsställande. De av revisorerna meddelade uppgifterna angående av landsfiskaler och deras exekutionsbiträden förskingrade medel utvisade även, att de förskingrade tjänstemedlen till större delen utgjorts av kommunalutskylder.

Enligt riksräkenskapsverkets åsikt synas emellertid revisorerna hava underskattat betydelsen av förberörda, på senare tid meddelade kontrollföreskrifter. Dessa hava ännu varit i tillämpning alltför kort tid, cirka 2 $^1/_2$ år, för att man slutgiltigt skall kunna bestämma värdet av desamma. Det torde nog icke vara för mycket sagt, att upptäckterna av de under de senaste åren begångna förskingringarna till stor del föranletts därav att efter införande av dessa kontrollföreskrifter, speciellt beträffande indrivningskvittona, tillgreppen icke längre kunnat döljas.

Beträffande särskilt indrivningen och redovisningen av kommunalutskylder hava revisorerna ifrågasatt, att för uppnående av en mera betryggande kontroll, i samband med framställning om indrivning av kommunalutskylder hos utmätningsman på landet, avskrift av restlängden skulle överlämnas till länsstyrelsen. Härigenom samt genom vidtagande av vissa andra angivna åtgärder skulle enligt revisorernas mening länsstyrelsen bliva ett verkligt kontrollorgan jämväl beträffande indrivningen och redovisningen av kommunalutskylderna.

Att bestämmelser i den av revisorerna angivna riktningen skulle medföra ökade kontrollmöjligheter torde vara uppenbart. Ifrågasättas kan emellertid, om nyttan av en dylik bestämmelse skulle motsvara de ökade kostnader, som otvivelaktigt skulle åsamkas såväl de kommunala myndigheterna som — och än mer — staten. Länsstyrelserna skulle sålunda näppeligen utan personalförstärkning kunna fullgöra de ökade kontrollskyldigheterna, i all synnerhet som på sina håll svårigheter att medhinna en effektiv kontroll av redovisningen av de å kronodebetsedel uppförda medlen redan torde förefinnas.

Den av revisorerna väckta frågan om skärpning av ifrågavarande kontroll anser även riksräkenskapsverket vara av den betydelse, att riksräkenskapsverket för sin del vill tillstyrka en utredning i ämnet, vilken givetvis icke kan av detta ämbetsverk förebringas. Vid en dylik utredning böra enligt riksräkenskapsverkets uppfattning tagas under övervägande, bland annat, nedan angivna förhållanden.

I första hand synes sålunda till övervägande böra upptagas frågan om landsfiskalernas skiljande från befattningen med indrivning av kommunalutskylder. Denna fråga har förut varit föremål för behandling i 1922 års polisutredning (sid. 205), där det ifrågasattes, att viss förenkling skulle genomföras i landsfiskalernas redovisningar ävensom att de största kommunerna skulle övergå till att anställa egna uppbördsmän för indrivning av utskylderna. Vidare påyrkades i samma betänkande en överflyttning av handräckningsbesväret beträffande kommunalutskylderna från staten till kommunerna. Ett återupptagande av dessa frågor synes riksräkenskapsverket vara så mycket mera påkallat, som det lärer bliva nödvändigt att vid den föreslagna rättegångsreformens genomförande åvägabringa betydande lättnader i den landsfiskalerna åvilande arbetsbördan.

Revisorerna framhålla att, enär landsfogdarna, som i regel förrätta inven-

teringarna, av andra göromål ofta äro hindrade att, såsom önskligt vore, följa landsfiskalernas månatliga redovisningar till länsstyrelserna och jämväl i övrigt handläggningen av uppbörds- och redovisningsväsendet hos länsstyrelsen, inventeringarna borde handhavas av personer, vilka varit i tillfälle att taga närmare kännedom om det sätt, varpå landsfiskalerna fullgjort sin redovisningsskyldighet.

Med anledning av detta uttalande vill riksräkenskapsverket uttala, att ifrågavarande inventeringar, för att bliva verkligen effektiva, måste utföras av personal med därför särskilt lämpad utbildning och med huvuddelen av sin verksamhet förlagd till kontrollområdet. Hela denna fråga blir emellertid beroende av den tilltänkta processreformen och dess organisation av statsåklagarväsendet. Vid den omhandlade utredningen bör i anslutning härtill tagas under övervägande lämpligheten och möjligheten av en eventuell uppdelning å olika befattningshavare av å ena sidan de uppbördsärenden och å andra sidan de polis- och åklagarärenden, som nu åvila landsfogdarna och landsfiskalerna.

Riksräkenskapsverket vill i detta sammanhang erinra, att de sakkunniga för processreformens ekonomiska förberedande i betänkande den 29 augusti 1928 framfört förslag, att ifrågavarande inventeringar skulle överflyttas på tjänstemän i riksräkenskapsverket. Till detta uppslag har riksräkenskapsverket ej ännu varit i tillfälle att taga ståndpunkt.

Den föreliggande organisationsfrågan sammanhänger emellertid mycket nära med den löneregler för fögderiförvaltningarnas personal, som hänskjutits till 1928 års lönekommitté. Det är fördenskull möjligt, att den ifrågasatta utredningen skulle kunna överlämnas till sagda kommitté, vederbörligen förstärkt. Eljest torde utredningen böra ske i nära kontakt med kommittén. I vad mån åter frågan påverkas av den förestående uppbördsreformen, undandrager sig riksräkenskapsverkets bedömande.

Slutligen tillåter sig riksräkenskapsverket meddela, att inom ämbetsverket pågår en undersökning av möjligheten att bokföringsmässigt sammanbinda debiterings- och uppbördsredogörelserna med länens kassaredovisningar, i syfte främst att erhålla en i viss mån sjävverkande kontroll å restindrivningen.»

Den av revisorerna lämnade utredningen synes riksdagen utvisa, att de meddelade kontrollföreskrifterna rörande landsfiskalernas och deras biträdens medelsförvaltning och särskilt ifråga om indrivningen av å restlängd uppförda utskylder icke kunna anses vara tillfredsställande. Även om, såsom riksräkenskapsverket framhållit, vissa av dessa kontrollföreskrifter endast varit i tillämpning så kort tid, att det knappast låter sig göra att fullständigt bedöma värdet av desamma, torde dock åtgärder vara påkallade för att i vissa hänseenden ernå ökad möjlighet till kontroll. Riksräkenskapsverket har också ansett den av revisorerna väckta frågan om skärpning av kontrollen vara av den betydelse, att ämbetsverket för sin del tillstyrkt en utredning i ämnet. Riksdagen, som delar den sålunda uttalade uppfattningen om önskvärdheten av en utredning i nämnda hänseende, har ansett sig böra hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning härom. Jämväl frågan om förändring i det nuvarande tillvägagångssättet vid inventeringar hos landsfiskalerna synes i samband härmed böra upptagas till omprövning. De olika förslag till ordnandet av denna angelägenhet, som framkommit i

de avgivna yttrandena, torde därvid böra närmare undersökas. Denna fråga är emellertid av den vikt, att densamma icke bör göras beroende av vissa andra under utredning varande spörsmål, som beröra landsfiskalernas förvaltning och arbetsuppgifter.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande anordnande av skärpt kontroll över landsfiskalernas och med dem jämställda befattningshavares medelsförvaltning ävensom övriga därmed sammanhängande spörsmål.

5:o)

Utgifter för renhållning m. m. å vissa av kronan för den allmänna trafiken eller till Stockholms stad upplåtna områden.

Under kommunikationsdepartementet, § 26, hava revisorerna meddelat vissa uppgifter rörande statsverkets utgifter för renhållning m. m. å vissa av kronan för den allmänna trafiken eller till Stockholms stad upplåtna områden (Del I sid. 88—90).

I anslutning härtill hava revisorerna gjort följande uttalande.

»Det synes revisorerna, att kronan skäligen borde kunna fordra, att, då kronan medgiver, att av det kronan tillhöriga slottsområdet vissa delar utan ersättning få disponeras som gata eller eljest hållas öppna för allmänheten, staden i gengäld bekostar alla utgifter för ej blott underhåll och belysning utan även renhållning av samma områden. Stöd för rimligheten i denna åsikt torde vara att hämta jämväl i stadskollegiets här ovan återgivna uttalanden i fråga om områdena kring riksdagshuset samt Norrbro.

Vidare torde det få anses vara en rimlig begäran från kronans sida, att i sådana fall, som de nu senast omförmälda (Kungsträdgården angränsande gator m. fl.) staden icke debiterar kronan några renhållnings- eller andra därmed jämförliga avgifter. Kronans tillmötesgående gentemot staden — att utan någon som helst ersättning upplåta ifrågavarande områden till staden (respektive, beträffande Eira, staden och länet) eller ock för den allmänna trafiken — lärer göra det befogat att påkalla, att staden å sin sida påtager sig alla utgifter för renhållning m. m. beträffande sådana områden och gatudelar.

Det synes revisorerna önskligt, att åtgärder från kronans sida vidtagas i syfte att Stockholms stad måtte åtaga sig att svara för ej blott alla kostnader för områdenas underhåll utan även samtliga utgifter för deras renhållning, belysning eller annat dylikt.»

Förklaring i ärendet har avgivits av byggnadsstyrelsen, som anfört följande.

»Enär av riksdagens revisorer här avsedda utgifter bestridas genom överståthållarämbetets försorg av det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till lyshållning med flera utgifter för kronans publika hus i Stockholm, saknar byggnadsstyrelsen för sin del närmare kännedom om utgifterna ifråga såväl i de fall då desamma avse under styrelsens vård stående fastigheter som då fråga är om andra kronan tillhöriga fastigheter. Det av

revisorerna till behandling upptagna spörsmålet har emellertid berörts i riksdagens skrivelse den 31 maj 1925, nummer 264, vilken skrivelse legat till grund för tillsättandet av kronans fastighetskommission av år 1925. Frågan äger dessutom samband med den till fastighetskommissionen hänskjutna, i riksdagens skrivelse den 5 juni 1928, nummer 359, avsedda frågan om skyldighet för Stockholms stad att erlägga avgift för nyttjanderätten till vissa kronan tillhöriga områden.

På grund härav får byggnadsstyrelsen, som för sin del finner, att starka skäl tala för den uppfattningen, åt vilken revisorerna givit uttryck, nämligen att Stockholms stad bör bekosta alla utgifter ej blott för underhåll och belysning utan även för renhållning av kronans till staden eller för den allmänna trafiken utan ersättning upplåtna områden, i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte överlämna revisorernas berättelse i förevarande punkt till kronans fastighetskommission av år 1925 för att tagas i övervägande vid fullgörandet av åt kommissionen lämnade uppdrag.»

I likhet med revisorerna och byggnadsstyrelsen finner riksdagen starka skäl tala för den uppfattningen, att Stockholms stad bör bekosta alla utgifter ej blott för underhåll och belysning utan även för renhållning av kronans till staden eller för den allmänna trafiken utan ersättning upplåtna områden. Då emellertid Stockholms stad allt fortfarande anser sig böra påfordra ersättning för renhållning å ifrågavarande områden, synes det riksdagen nödvändigt, att revisorernas berörda uppfattning med kraft hävdas från kronans sida. Riksdagen har därför ansett sig böra föreslå, att kronans fastighetskommission erhåller i uppdrag att omedelbart göra dessa anspråk gällande gentemot Stockholms stads myndigheter.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt kronans fastighetskommission att å kronans vägnar gent emot Stockholms stad framställa anspråk på att kostnader för renhållning för kronans till staden eller för den allmänna trafiken utan ersättning upplåtna områden icke vidare skola av staden debiteras kronan.

6:o)

Stämpelavgifter för vissa nya fondpapper.

Under finansdepartementet, § 37, hava revisorerna upptagit till behandling en fråga om stämpelavgift för vissa fondpapper (Del I sid. 106—108).

Efter att hava lämnat en redogörelse för gällande bestämmelser rörande stämpelavgift å aktier och obligationer hava revisorerna anfört följande.

»Förenämnda stadganden innefatta närmast bestämmelser om stämpelavgifter å aktier och obligationer och andra hittills i allmänna handeln vanligen förekommande fondpapper såsom exempelvis lottbrev i solidariskt bankbolag. Som bekant har emellertid på senaste tiden av ett svenskt affärsföretag emitterats en ny form av dylika papper, s. k. participating debentures, d. v. s. skuldförbindelser, berättigande till ränta med samma procentsats, vartill utdelningen å vederbörande bolags aktier utgår. I det

fall det här gäller har det emitterande bolaget i förbindelserna vidare utfäst sig att under alla förhållanden gälda en minimiränta av fem procent, en utfästelse som åtminstone formellt ställer innehavare av förbindelserna gynnsammare än vanliga aktieägarna. Ifrågavarande fondpapper noteras å Stockholms fondbörs.

Statsrådet och chefen för finansdepartementet har i en till sakkunniga för utredning av frågan om aktiebolags beskattning den 3 november 1928 avlåten skrivelse fäst deras uppmärksamhet på den ej sakligt motiverade skillnad, som i *allmänt beskattningshänseende* kunde uppkomma mellan ifrågavarande nya typ av fondpapper och vanliga aktier. Därvid har framhållits, hurusom ifrågavarande skuldebrev finge anses bereda sina innehavare en ställning, som, med bortseende från saknaden av rösträtt, i övrigt reellt sett föga skilde sig från aktieägarens.

Även beträffande *stämpelavgifts erläggande* intaga emellertid dessa nya värdehandlingar en särställning. Vid ovannämnda nyemission har visserligen vederbörande bolag ansett sig pliktigt erlägga obligationsstämpel, såvitt angår den del av förbindelserna, som försålts i Sverige. Någon aktiestämpelavgift har däremot icke kunnat uttagas.

Icke ens skyldigheten att erlägga obligationsstämpel vid emission av dylika skuldebrev synes dock författningsenligt klar. Av intresse i detta avseende är ett regeringsrättens utslag av den 25 april 1928, varigenom förutnämnda affärsföretag frikallats från avgiftsskyldighet beträffande en tidigare emission av skuldebrev av i viss mån likartad beskaffenhet. I detta tidigare fall gällde det tryckta skuldförbindelser lydande på 100, 1,000 och 5,000 kronor. För varje skuldförbindelse skulle finnas i viss bank i Stockholm deponerade aktier i ett annat företag till nominellt belopp, motsvarande det å förbindelsen angivna; den årliga räntan å förbindelsen skulle utgå med belopp, som för varje år motsvarade utdelningen å de som säkerhet för förbindelsen liggande aktier. Dessa tidigare förbindelser skilja sig dock bland annat i så måtto från vanliga obligationer att de var för sig kunna uppsägas till betalning efter viss kortare tid samt att vid deras emitterande något bestämt totalt lånebelopp ej angivits. Meningen med deras utfärdande har uppenbarligen — enligt vad statskontoret framhållit — varit att underlätta möjligheten för en placering indirekt hos utländska kunder av aktier, med möjlighet för nämnda kunder att åtnjuta alla de förmåner, som åtföljer vanligt innehav av aktier utom rösträtts utövande på bolagsstämma.

I avseende å *fondstämpels utgörande* för ifrågavarande participating debentures synes ej ännu någon fullt enhetlig praxis hava utvecklat sig. Av somliga fondhandlare pläga, enligt vad revisorerna inhämtat, avräkningsnotorna förses med stämpel som vid försäljning av obligationer. Men det har också gjorts gällande, att dylik skyldighet icke för närvarande förefinnes.»

I anslutning till vad sålunda anförts hava revisorerna gjort följande uttalande.

»Med det ovan sagda hava revisorerna velat fästa uppmärksamheten på den oklarhet, som råder beträffande stämpelavgifts utgörande för ifrågavarande nya typ av fondpapper. I gällande lagstiftning har tydligen denna ekonomiska företeelse icke förutsetts. Ej minst ur statsfinansiell synpunkt har frågan uppenbarligen betydelse.

Samma skäl som förefinnas för, att dessa nya fondpapper i allmänt be-

skattningshänseende betraktas som aktier, lära kunna åberopas för dylik likställighet beträffande uttagande av emissions- och omsättningsstämpel. Som spekulationsobjekt synas de ungefärligen jämställas med de börsnoterade aktierna. I likhet med vanliga aktiebrev medföra de rätt till högre vinst vid gynnsamma konjunkturer, ett förhållande, som vid aktieomsättningsstämpels införande åberopades som skäl för att denna borde sättas högre än motsvarande stämpel på obligationer.

För ett närmare ståndpunkttagande till frågan lärer dock tarvas ett mera ingående övervägande av densamma. Ett dylikt övervägande måste överhuvud framstå som angeläget med hänsyn till nuvarande författningsbestämmelsers oklarhet med därav följande svårigheter i tillämpnings- och kontrollavseende.»

Då riksdagen är av den uppfattningen, att detta spörsmål bör bliva föremål för övervägande från Eders Kungl. Maj:ts sida, har riksdagen ansett sig böra anhålla, att Eders Kungl. Maj:t må taga under övervägande vad revisorerna i förevarande ämne anfört.

7:o)

Kostnader för tryckning av vissa kommittébetänkanden.

Under finansdepartementet, § 38, hava revisorerna lämnat en redogörelse för gällande bestämmelser rörande tryckning av betänkanden m. m. för kommittéer och sakkunniga (Del I sid. 108—111).

Efter att hava närmare redogjort för en år 1923 företagen omläggning i fråga om kommittéanslagen hava revisorerna framhållit, att det syntes dem framgå härav, att syftet med omläggningen varit, att utgifterna för kommittéer och sakkunniga icke finge överstiga vad riksdagen för sådant ändamål ställt till förfogande samt att från de för berörda ändamål anvisade anslagen skulle bestridas alla utgifter för de kommitté- och sakkunnigeutredningar, för vilkas kostnader icke särskilda medel av riksdagen beviljats.

Därefter hava revisorerna anfört följande.

»Genom beslut den 11 maj och 14 juni 1928 har emellertid Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att utan hinder av förenämnda stadgande i kungörelsen den 26 september 1921 — med undantag för de på riksgäldskontoret ankommande pappers- och tryckningskostnaderna — från femte respektive nionde huvudtitelns allmänna förslagsanslag till tryckningskostnader bestrida utgifterna för tryckningen av följande betänkanden:

ett av 1926 års sinnessjuksakkunniga avgivet betänkande med förslag till lag om sinnessjuka och om undersökning angående sinnesbeskaffenhet m. m.,

ett av professorn D. A. Petrén avgivet betänkande med förslag rörande ordnandet av vården av vuxna vanartade sinnesslöa (asociala imbecilla),

ett av dåvarande landskamreraren K. A. Gislén avgivet betänkande med förslag till kungörelse angående anställande av kommissionärer hos statsdepartement och vissa ämbetsverk m. fl. myndigheter,

ett av f. d. landshövdingen J. Widén avgivet betänkande med förslag till renbeteslag jämte därmed sammanhängande författningar,

ett av landshövdingen K. H. L. Hammarskjöld avgivet betänkande med förslag angående revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m.,

ett av bostadskreditsakkunniga avgivet betänkande angående ordnandet av viss bostadskredit,

ett av 1926 års arbetslöshetssakkunniga avgivet betänkande och förslag angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten,

ett av 1924 års landsstatslönesakkunniga avgivet betänkande med förslag angående omorganisation av överståthållarämbetet,

ett av tandvårdssakkunniga avgivet betänkande angående ordnande av folktandvård (allmännelig tandvård),

huvudbetänkande av sakkunniga för utredning av frågan om ytterligare åtgärder för främjande av kolonisationen å mark i enskild ägo (1925 års kolonisationssakkunniga), samt

betänkande av sakkunniga för utredning rörande lämpligaste sättet för ordnande av den högre lantbruksundervisningen (högre lantbruksundervisningssakkunniga).

Enligt vad statskontorets räkenskaper giva vid handen hava för tryckning av vissa av dessa betänkanden under revisionsåret utanordnats från femte huvudtitelns anslag till tryckningskostnader 5,738 kronor 84 öre och från motsvarande anslag under nionde huvudtiteln 7,889 kronor 57 öre. I detta sammanhang må nämnas, att, enligt vad den av riksräkenskapsverket avgivna budgetredovisningen för budgetåret 1927/1928 utvisar, å det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga för nämnda budgetår uppstått en brist av 3,887 kronor 34 öre.

Å nu angivna förhållanden hava revisorerna velat fästa riksdagens uppmärksamhet.»

Riksdagen, som är av den meningen att samtliga kostnader för kommittéer och sakkunnigutredningar böra bestridas av de under vederbörliga huvudtitlar uppförda anslagen till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, har, med anledning av vad revisorerna här ovan meddelat, ansett sig böra för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva denna uppfattning.

Riksdagen får alltså meddela, att enligt riksdagens mening samtliga kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga böra bestridas av de under de särskilda huvudtitlarna uppförda kommittéanslagen.

Stockholm den 16 maj 1929.

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1929.